საქართველოს პარლამენტის ბიუროს

მოქალაქე **ნიკოლოზ ნიკოლაძის** პ/N
[redacted] მცხ.: [redacted]
[redacted] ტელ.: [redacted]

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

,

საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტის 105-ე მუხლის შესაბამისად, წარმოგიდგენთ საკანონმდებლო წინადადებას „საკონსულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით რეგულირებულ იმ საკითხ(ებ)თან დაკავშირებით, რომლებთან მიმართებითაც ვფიქრობ, რომ საჭიროებს შემდომ დახვეწას.

დანართი:

- ✓ **საკანონმდებლო წინადადება** - საკონსულო ფუნქციების განხორციელებაზე თანასწორი შესაძლებლობების შექმნის შესახებ;
- ✓ **საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს** 22/01/2019 01/2259 **წერილი.**
- ✓ კანონპროექტზე თანდართული განმარტებით ბარათი

02/01/2023

საქართველოს პარლამენტის აპარატი
საქმისწარმოების დეპარტამენტი
შემოს.№ 1-46/23
09 01 2023წ. ფურც. 14

საქართველო

2259-01-2-201901221105

საგარეო საქმეთა
სამინისტრო

№ 01/2259
22/01/2019

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის
თანასწორობის დეპარტამენტის უფროსს
ქალბატონ ქეთევან შუბაშვილს

ქალბატონო ქეთევან,

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს იურიდიულ საკითხთა და პარლამენტთან ურთიერთობის დეპარტამენტმა განიხილა თქვენი 2019 წლის 10 იანვრის N13-1/169 წერილი და თანდართული განცხადებები, რომლის თაობაზეც გაცნობებთ შემდეგს:

როგორც თქვენი წერილით წარმოდგენილი ნიკოლოზ ნიკოლაძის განცხადებიდან იკვეთება მისი ინტერესის სფეროს განეკუთვნება ის საკითხები, რომლებიც უკვე მოწესრიგებულია ,,დიპლომატიური სამსახურის შესახებ“ და ,,საკონსულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონებით, ასევე ამავე კანონების საფუძველზე გამოცემული ნორმატიული თუ ინდივიდუალური აქტებით. ამავე განცხადების შინაარსი ცხადყოფს, რომ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მხრიდან არ მომხდარა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად სავალდებულო სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლასთან, გავლის დამადასტურებელი სერტიფიკატის აღებასთან დაკავშირებული რაიმე ნორმის/პროცედურის დარღვევა. შესაბამისად განცხადების მოთხოვნას წარმოადგენს არა თანამდებობრივი/წოდებრივი მდგომარეობის ნიშნით დისკრიმინაციის დადგენა, არამედ ეგრეთწოდებული ,,საკანონმდებლო წინადადება“, რასაც ადასტურებს ნ. ნიკოლაძის მიმართვა სახალხო დამცველისადმი, რათა მან განახარციელოს საკანონმდებლო ორგანოს წინაშე ინიცირება ,,დიპლომატიური სამსახურის შესახებ“ და ,,საკონულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონებში შესაბამისი ცვლილებების განხორციელების უზრუნველსაყოფად.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ საქართველოს პარლამენტი არის ქვეყნის უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანო, რომელიც ახორციელებს საკანონმდებლო ხელისუფლებას, განსაზღვრავს ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს, კონსტიტუციით დადგენილ ფარგლებში

0118 თბილისი, შიო ჩიტაძის ქ. №4; ტელ: (+99532) 294 50 00; ფაქსი: (+995 32) 294 50 01
www.mfa.gov.ge

კონტროლს უწევს მთავრობის საქმიანობას და ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს, ხოლო საშინაო პოლიტიკის განხორციელებას უზრუნველყოფს საქართველოს მთავრობა. გარდა ამისა, საქართველოს მთავრობისა და შესაბამისი სამინისტროს დისკრეციის სფეროს განეკუთვნება შესაბამის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკისა და მმართველობის განხორციელების უზრუნველყოფა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს იურიდიულ საკითხთა და პარლამენტთან ურთიერთობის დეპარტამენტი, მისთვის მინიჭებული კომპეტენციის ფარგლებში მოკლებულია შესაძლებლობას აღმოგიჩინოთ შესაბამისი დახმარება.

ამასთან, კონკრეტული კითხვების არსებობის შემთხვევაში, იურიდიულ საკითხთა და პარლამენტთან ურთიერთობის დეპარტამენტი, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, გამოთქვამს მზადყოფნას შესაძლოდ მოკლე ვადებში მოგაწოდოთ სასურველი ინფორმაცია.

პატივისცემით,
ირაკლი ქოიავა

ი. [signature]

დეპარტამენტის დირექტორი
იურიდიულ საკითხთა და პარლამენტთან ურთიერთობის დეპარტამენტი

განმარტებითი ბარათი

„საკონსულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზეზი:

„საკონსულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის მომზადების საფუძველია ის გარემოება, რომ „საქართველოს საკონსულო დაწესებულებათა შესახებ“ საქართველოს 1994 წლის 22 ნოემბრის კანონი მოძველებულია და არ პასუხობს დროის მოთხოვნებს, არ მოიცავს მრავალი ისეთი საკითხის მოწესრიგებას, რომელთა საკანონმდებლო აქტში ასახვა არსებული პრაქტიკიდან გამომდინარე აუცილებლობას წარმოადგენს.

კანონპროექტის სათაური მოქმედი კანონის სათაურისაგან განსხვავდება იმ გარემოებიდან გამომდინარე, რომ კანონპროექტის მოქმედების სფერო მოიცავს არა მხოლოდ საკონსულო დაწესებულებათა საქმიანობას, არამედ უფრო მეტად ორიენტირებულია ნებისმიერი საკონსულო თანამდებობის პირის (მათ შორის, დროებით მოვალეობის შემსრულებლის) საქმიანობის საკანონმდებლო რეგულაციაზე როგორც დიპლომატიურ წარმომადგენლობებში, ასევე საკონსულო დაწესებულებებში.

კანონპროექტის ნოვაციას წარმოადგენს საქართველოს მოქალაქეთა ინტერესების დაცვის დაჯგუფება ორ კატეგორიად, საკონსულო მომსახურებად და საკონსულო დახმარებად. ასევე სიახლეა საკონსულო ფუნქციების კლასიფიცირება ძირითად და დელეგირებულ საკონსულო ფუნქციებად.კანონი ითვალისწინებს მთელი რიგი კანონქვემდებარე აქტების გამოცემის ვალდებულებას, რომლებიც სრულად მოაწესრიგებენ საკონსულო საქმიანობასთან დაკავშირებულ, დღემდე რეგულირების გარეშე დარჩენილ სფეროებს.

ა.ბ) კანონპროექტის მიზანი:

კანონპროექტის მიზანია „საქართველოს საკონსულო დაწესებულებათა შესახებ“ საქართველოს 1994 წლის 22 ნოემბრის კანონის ჩანაცვლება ახალი,საკონსულო საქმიანობის უფრო სრულყოფილად მომწესრიგებელი

და პრაქტიკიდან გამომდინარე აუცილებელი ნოვაციებით გაჯერებული კანონმდებლობით.

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

კანონპროექტი შედგება 9 თავისა და 30 მუხლისაგან.

კანონპროექტის მოქმედების სფერო მოიცავს არა მხოლოდ საკონსულო დაწესებულებათა საქმიანობას, არამედ უფრო მეტად ორიენტირებულია ნებისმიერი საკონსულო თანამდებობის პირის (მათ შორის, დროებით მოვალეობის შემსრულებლის) საქმიანობის საკანონმდებლო რეგულაციაზე როგორც დიპლომატიურ წარმომადგენლობებში, ასევე საკონსულო დაწესებულებებში.

როგორც წესი, საკონსულო თანამდებობის პირების მიერ საზღვარგარეთ საკონსულო ფუნქციების შესრულება ხდება საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მეშვეობით, თუმცა კანონპროექტი ადგენს გამონაკლის შემთხვევებსაც, კერძოდ, საკონსულო ფუნქციების განხორციელებას მესამე სახელმწიფოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში საქართველოს ინტერესთა სექციის მიერ (მაგ.რუსეთის ფედერაციაში) და უცხო სახელმწიფოში დიპლომატიური წარმომადგენლობის არარსებობის შემთხვევაში. კანონპროექტით ასევე დარეგულირებულია დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში საკონსულო სამსახურის შექმნის შემთხვევა.

კანონპროექტით დადგენილია საკონსულო თანამდებობის პირთა მიერ საქართველოს მოქალაქეთა ინტერესების დაცვის ორი ფორმა. **საკონსულო მომსახურება** გაეწევა საზღვარგარეთ კანონიერი საფუძვლით მყოფ მოქალაქეებს, რაც გულისხმობს მათი ინტერესების დაცვას საკონსულო თანამდებობის პირის ხელთ არსებული ყველა სამართლებრივი მექანიზმით, ხოლო საზღვარგარეთ კანონიერი საფუძვლის გარეშე მყოფ პირებს გაეწევათ **საკონსულო დახმარება**, რაც გულისხმობს მათი ინტერესების დაცვას ადგილსამყოფელი ქვეყნის კანონმდებლობასთან დაკავშირებული გარკვეული შეზღუდვებით.

„საკონსულო ურთიერთობის შესახებ“ 1963 წლის ვენის კონვენციის შესაბამისად, განსაზღვრულია საკონსულო დაწესებულების სახეები: გენერალური საკონსულო, საკონსულო, ვიცე-საკონსულო და საკონსულო სააგენტო. საკონსულო დაწესებულების გახსნა ხდება მინისტრის

გადაწყვეტილებით. საკონსულო დაწესებულებათა ტიპობრივი დებულება და გახსნის წესი დამტკიცდება მინისტრის ბრძანებით.

კანონპროექტის ნოვაციას წარმოადგენს საკონსულო თანამდებობის პირთა დანიშვნისას აუცილებელი დამატებითი მოთხოვნის შემოღება. კერძოდ, „დიპლომატიური სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაკმაყოფილების გარდა, საკონსულო თანამდებობის პირმა დანიშვნამდე უნდა გაიაროს მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული სპეციალური სასწავლო პროგრამა და მიიღოს დადებითი შეფასება. აღნიშნული პროგრამის გავლა გაზრდის საკონსულო თანამდებობის პირთა კვალიფიკაციის დონეს და ხელს შეუწყობს საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა კანონიერი ინტერესების უფრო სრულყოფილად დაცვას.

კანონპროექტი ითვალისწინებს ასევე საკონსულო თანამდებობის პირის არყოფნის შემთხვევაში მისი შეცვლის რამდენიმე ალტერნატიულ შემთხვევას, მათ შორის, საკონსულო ფუნქციების დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელისათვის დაკისრებას, ასევე მინისტრის გადაწყვეტილებით დროებით ზოგიერთი საკონსულო ფუნქციის განხორციელების შეზღუდვას.

მოქმედი კანონისაგან განსხვავებით, კლასიფიცირებულია საკონსულო ფუნქციები. დაყოფა ხდება ორ ძირითად ჯგუფად - ძირითად და დელეგირებულ ფუნქციებად. ძირითად საკონსულო ფუნქციებს წარმოადგენს ფუნქციები,რომლებიც საკონსულო თანამდებობის პირთა ექსკლუზიურ უფლებამოსილებას განეკუთვნება. დელეგირებული საკონსულო ფუნქციები საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად განეკუთვნება სხვა სახელმწიფო დაწესებულებათა და საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთა ფუნქციებს, თუმცა საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა მიმართ ამ ფუნქციების განხორციელების აუცილებლობიდან გამომდინარე მათ აგრეთვე ახორციელებენ საკონსულო თანამდებობის პირები.

ძირითად საკონსულო ფუნქციებს წარმოადგენს კონსულტაციის გაწევა, სამართლებრივი დაცვა, შუამდგომლობა, საკონსულო ოლქის

ფარგლებში ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეწყობა სავაჭრო, ეკონომიკურ, კულტურულ, სამეცნიერო, ტრანსპორტის, ტურიზმისა და სამართლებრივ სფეროებში, საკონსულო ოლქის შემოვლა, საკონსულო სფეროში არსებული საერთაშორისო ხელშეკრულებების და შეთანხმებების საერთო ზედამხედველობა, საკონსულო ლეგალიზაცია, საქართველოს ვიზების გაცემა, საქართველოში დასაბრუნებელი მოწმობის გაცემა, საკონსულო აღრიცხვის წარმოება, საქართველოს ადმინისტრაციული ორგანოების სამართლებრივი დახმარება, სანოტარო მოქმედებათა შესრულება, საზღვაო, საჰაერო, საავტომობილო და სარკინიგზო სატრანსპორტო საშუალებების საკონსულო მომსახურება.

დელეგირებულ საკონსულო ფუნქციებს წარმოადგენს მოქალაქეობის საკითხებთან დაკავშირებული მოქმედებების განხორციელება, საქართველოს მოქალაქეთა რეგისტრაცია და პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების გაცემა, სამოქალაქო აქტების რეგისტრაცია.

კანონპროექტი ითვალისწინებს კანონის მიღებიდან 2013 1 იანვრამდე საგარეო საქმეთა მინისტრის ბრძანებებისა და იუსტიციის, თავდაცვის, შინაგან საქმეთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრებთან ერთად ერთობლივი ბრძანებების გამოცემის ვალდებულებას ამ კანონპროექტით რეგულირებული საკითხების დეტალური მოწესრიგებისათვის.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური დასაბუთება

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებული აუცილებელი ხარჯების დაფინანსების წყარო:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხარჯების გამოყოფას.

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილის ზრდას.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის ცვლილებებს.

ბ.დ) სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები:

კანონპროექტის მიღება არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ ახალი ფინანსური ვალდებულების აღებას.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმ პირთათვის, რომელთა მიმართ ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება:

კანონპროექტის მიღება არ იწვევს ფინანსურ შედეგებს, იმ პირთთვის რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის ოდენობის განსაზღვრის წესი (პრინციპი):

კანონპროექტი არ ითვალისწინებს გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის შემოღების ვალდებულებას.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის დირექტივებთან:

კანონპროექტის მიღება არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის დირექტივებს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტის მიღებით არ წარმოიქმნება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებს.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

კანონპროექტის შემუშავებაში ამ პუნქტით გათვალისწინებულ ორგანიზაცია/დაწესებულებებს და ექსპერტებს მონაწილეობა არ მიუღიათ.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის (დაწესებულების) ან/და ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი არ არსებობს.

დ.გ) კანონპროექტის ავტორი:

კანონპროექტის ავტორია საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

დ.დ) კანონპროექტის ინიციატორი:

კანონპროექტის ინიციატორია საქართველოს მთავრობა.

საქართველოს მთავრობა

საქართველოს პარლამენტს

საქართველოს კონსტიტუციის 67–ე მუხლის შესაბამისად საკანონმდებლო ინიციატივის წესით წარმოგიდგენთ საქართველოს კანონის პროექტებს: „საკონსულო საქმიანობის შესახებ", „საქართველოს ზოგიერთ საკანონმდებლო აქტში ცვლილების შეტანის შესახებ" და საქართველოს ორგანული კანონის პროექტებს: „საქართველოს სახელმწიფო გერბის შესახებ" საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის შესახებ" და „საქართველოს სახელმწიფო დროშის შესახებ" საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის შესახებ".

აღნიშნულ კანონპროექტებზე საქართველოს პარლამენტის საკომიტეტო და პლენარულ სხდომებზე მომხსენებლად დანიშნულია საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე ნინო კალანდაძე.

პრემიერ–მინისტრი ნიკა გილაური

№1/102
16.05.2012წ.

№ 07-2/470
18 • 05 2012
51

<u>**საქართველოს პარლამენტს**</u>

საკანონმდებლო წინადადება

საკონსულო ფუნქციების განხორციელებაზე თანასწორი შესაძლებლობების შექმნის შესახებ

- **ცვლილების სახეობა:** „საკონსულო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის შესახებ.

- **კანონის პროექტის მიღების დასაბუთება:** საჯარო სამსახური წარმოადგენს ინსტიტუციას, რომელიც მოწოდებული უნდა იყოს სახელმწიფო ფუნქციების პრაქტიკაში განხორციელებისაკენ, უპირველეს ყოვლისა კი იგი მიმართული უნდა იყოს ადამიანის და მოქალაქის უფლებებისა და თავისუფლებების რეალიზაციისკენ. ამ მხრივ საყურადღებოა სახელმწიფო სამსახურის უფლებამოვალეობა და ამ მხრივ მის მიერ წარმართული საკადრო პოლიტიკა. სამართლებრივი საფუძვლები, რომელსაც უნდა ეფუძნებოდეს სახელმწიფო საჯარო სამსახურის საკადრო პოლიტიკა, თავისთავად უნდა ეყრდნობოდეს საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილ ნორმებსაც.
  - ყველა ადამიანი სამართლის წინაშე თანასწორია. **აკრძალულია დისკრიმინაცია** რასის, კანის ფერის, სქესის, წარმოშობის, ეთნიკური კუთვნილების, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულებების, სოციალური კუთვნილების, ქონებრივი **ან წოდებრივი მდგომარეობის,** საცხოვრებელი ადგილის ან სხვა **ნიშნის მიხედვით** (საქართველოს კონსტიტუციის მე-11 მუხლის 1-ლი პუნქტი).

  აღნიშნული უფლება უკავშირდება საჯარო სამსახურის თანაბარ ხელმისაწვდომობასაც. საჯარო სამსახურში ადამიანური რესურსების სწორი მართვა ძალზე მნიშვნელოვანია საჯარო პოლიტიკის ეფექტიანობისთვისაც. ვფიქრობ, რომ 2017 წლიდან ძალაში (სრულად) შესული საქართველოს კანონის საჯარო სამსახურის შესახებ ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საკითხად აქცენტირებას სწორედ, რომ საჯარო მოხელეების კარიერულ და პროფესიულ განვითარებაზე აკეთებს[1]:
  - “ყველა საჯარო მოსამსახურე თანასწორია კანონის წინაშე, დაუშვებელია სამოხელეო სამსახურებრივი ურთიერთობების მონაწილე საქართველოს ნებისმიერი მოქალაქის კანონიერი უფლებების, თავისუფლებებისა და კანონიერი ინტერესების შეზღუდვა ან მათი განხორციელებისათვის ხელის შეშლა რაიმე ნიშნით” (“საჯარო სამსახურის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-9 მუხლი).

---

[1] საჯარო მოხელის კარიერულ განვითარებაზე ზრუნვა წინა პლანზე წამოვიდა, ხდება მოხელის კვალიფიკაციის სისტემატური შეფასება, კანონით სავალდებულო გახდა კონკრეტული საჯარო დაწესებულების მიზნებიდან გამომდინარე მასში მომუშავე საჯარო მოხელეების პროფესიული უნარების განვითარება.

ამას გარდა, კვალიფიკაციისა და პროფესიული მომზადების კუთხით მოხელეთა შერჩევის პროცესში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ისეთ შემთხვევებს, როდესაც კანდიდატის უფლებამოვალეობას განეკუთვნება მოქალაქეთა ინტერესების და უფლებების დაცვის უზრუნველყოფა/ ხელშეწყობა, რათა გარდა მოხელის შესაძლებლობის შეზღუდვისა, თავიდან ავირიდოთ საქართველოს მოქალაქეთა და იურიდიულ პირთა კანონიერი ინტერსების და უფლებების სათანადო დაცვის შემაფერხებელი გარემოებებიც:

- საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამართლის 04/11/1997 განჩინებაში მითითებულია, რომ "საქართველოს ყველა მოქალაქეს თანაბარი საწყისი უფლება აქვს სახელმწიფო სამსახურში დაიკავოს ნებისმირი თანამდებობა და რაიმე ნიშნის მიხედვით (რასის, კანის ფერის, ენის, სქესის, რელიგიის, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებების, ეროვნული, ეთნიკური ან სოციალური კუთვნილების, წარმოშობის, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობის) დისკრიმინაცია დაუშვებელია;

საკონსულო უფლებამოსილების დაკისრებისათან დაკავშირებით „საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული რეგულაციები სავარაუდოდ უნდა ცდებოდეს ზემოხსენებულ პრინციპებს და მიზნებს, რომდენადაც საკანონმდებლო აქტი პირებს განასხვავებს მათი წოდებრივი ან/და თანამდებობრივი ნიშნით, მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი უთანასწორო მიდგომა არ ეფუძნება შესაბამის გამოწვევებს და პრობლემებს. კერძოდ, 2012 წლის 12 ივნისს მიღებულ იქნა "საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონი (ვებ გვერდზე გამოქვეყნების და ძალაში შესვლის თარიღი - 22/06/2012), რომლითაც შემოღებულ იქნა საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად საჭირო შესაბამისი კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტის ფლობა - სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლა და შესაბამისი სერტიფიკატის ფლობა (კანონის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტი).

- "საკონსულო თანამდებობის პირად შეიძლება დაინიშნოს პირი, რომელიც აკმაყოფილებს „დიპლომატიური სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრულ, დიპლომატიური თანამდებობის პირის როტაციის წესით სამუშაო მივლინებით წარგზავნისათვის აუცილებელ მოთხოვნებს, გავლილი აქვს მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული[2], სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ლევან მიქელაძის სახელობის დიპლომატიური სასწავლო და კვლევითი ინსტიტუტის მიერ ორგანიზებული სპეციალური სასწავლო პროგრამა და მიღებული აქვს შესაბამისი სერტიფიკატი".

[2] ცნობისათვის: საგარეო საქმეთა მინისტრის 04/12/2017 01-254 და 20/07/2018 01-174 ბრძანებით დამტკიცებული საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად სავალდებულო სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლის წესით გათვალისწინებულია ქვემოაღნიშნული (ორი) სახის დოკუმენტის გაცემა, რომელიც სავარაუდოდ პროცესის გამიჯვნის აუცილებლობით უნდა იყოს განპირობებული: ○ მოწმობა - სასწავლო პროგრამის წარმატებით გავლის შესახებ; ○ სერტიფიკატი - სასწავლო პროგრამის სასერტიფიკატო გამოცდის წარმატებით ჩაბარების შესახებ.

ხოლო, კანონის მე-8 მუხლის მე-3 პუნქტით კი დადგენილია შემდეგი სახის გამონაკლისი[3]:

- სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლის მოთხოვნა არ ვრცელდება უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირსა და უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებზე[4].

☞ **იდენტიფიცირებული პრობლემა, რომლის გადაჭრაც საკანონმდებლო წინადადების მიზანია:** საკონსულო ფუნქციების დაკისრებაზე უთანასწორო პირობების არსებობა.

საკითხის ძირეული შესწავლის მიზნით, უპირველს ყოვლისა მოძიებულ იქნა საკანონმდებლო პროექტზე თანდართული დოკუმენტებიც. საქართველოს პარლამენტის ვებ გვერდზე განთავსებულ განმარტებით ბარათში აღნიშნულია შემდეგი:

- "კანონპროექტის ნოვაციას წარმოადგენს საკონსულო თანამდებობის პირთა დანიშვნისას აუცილებელი დამატებითი მოთხოვნის შემოღება. კერძოდ, „დიპლომატიური სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაკმაყოფილების გარდა, საკონსულო თანამდებობის პირმა დანიშვნამდე უნდა გაიაროს მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული სპეციალური სასწავლო პროგრამა და მიიღოს დადებითი შეფასება. აღნიშნული პროგრამის გავლა გაზრდის საკონსულო თანამდებობის პირთა კვალიფიკაციის დონეს და ხელს შეუწყობს საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა კანონიერი ინტერესების უფრო სრულყოფილად დაცვას. კანონპროექტი ითვალისწინებს ასევე საკონსულო თანამდებობის პირის არყოფნის შემთხვევაში მისი შეცვლის რამდენიმე ალტერნატიულ შემთხვევას, მათ შორის, საკონსულო ფუნქციების დიპლომატიური

---

[3] თანასწორობა უნდა ნიშნავდეს შესაძლებლობების თანასწორ უზრუნველყოფას, რაც ადამიანებს მისცემს ამა თუ იმ სფეროში თვითრეალიზაციის საშუალება. თანასწორობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა სახელმწიფოში დემოკრატიული მმართველობის საფუძველი უნდა იყოს.

[4] საყურადღებოა, რომ უფლებამოსილების განხორციელების პროცესში სერტიფიკატის ვალდებულება არ გააჩნიათ საგარეო საქმეთა სამინისტროს საკონსულო დეპარტამენტის მენეჯერული პოზიციის მქონე თანამშრომლებსაც კი. ამასთან, საყურადღებოა საკონსულო საქმიანობის შესახებ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის მე-4 პუნქტი (საკონსულო თანამდებობის პირი თავისი საქმიანობის განხორციელებისას ასევე ექვემდებარება საკონსულო დეპარტამენტს) და მე-3 მუხლის „ვ" ქვეპუნქტი, რომლის თანახმად საკონსულო დეპარტამენტი არის სტრუქტურული ერთეული, რომელიც სამინისტროს ხელმძღვანელობას წარუდგენს წინადადებებს საკონსულო პოლიტიკის შემუშავებასა და დაგეგმვასთან დაკავშირებით, ახორციელებს საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მიერ განხორციელებული საკონსულო საქმიანობის საკონსულო მონიტორინგს, კოორდინაციას უწევს საკონსულო თანამდებობის პირთა მუშაობას, საკონსულო საქმიანობის განხორციელების მიზნით გასცემს დირექტივებს და მეთოდოლოგიურ მითითებებს, ასევე, საკონსულო დეპარტამენტის დებულებით გათვალისწინებული სხვა ფუნქციები, რომლებიც რიგ შემთხვევებში ანალოგიურია საკონსულო თანამდებობის პირებისა.

წარმომადგენლობის ხელმძღვანელისათვის დაკისრებას, ასევე მინისტრის გადაწყვეტილებით დროებით ზოგიერთი საკონსულო ფუნქციის განხორციელების შეზღუდვას".

განმარტებითი ბარათში არსად გვხდება კონკრეტული ჩანაწერი უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირთათვის (გენერალური კონსული) ან/და უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირთათვის გარკვეული შეღავათების (საკონსულო სერტიფიკატის ფლობისგან გათავისუფლება) დაწესების შესაძლებლობის შესახებ. ნახსენებია რამდენიმე ალტერნატივის არებობა სხვა პირთა მიერ საკონსულო ფუნქციების შესრულების კუთხით (მოცემულია საგანგებო და სრულუფლებიან ეჩლთან დაკავშირებით მაგალითი), თუმცა მოცემული გარემოება კვლავ ბუნდოვანს ხდის რეგულაციას. ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, იკვეთება თანამდებობრივი მდგომარეობის თუ წოდებრივი ნიშნით დისკრიმინაციის საფუძვლით მიღებული გადაწყვეტილებები, რომლებიც გამოიხატება შეზღუდვაში თუ უპირატესობის მინიჭებაში საკონსულო უფლებამოსილების დაკისრების/ განხორციელების დროს, არ ხდება რა საჯარო სამსახურის თანაბარი ხელმისაწვდომობა მოხელეთა კვალიფიკაციის გათვალისწინებით და მითუმეტეს იმ ფონზე, როდესაც ამ შეზღუდვების თუ უპირატესობის მინიჭების არანაირი გონივრული თუ ობიექტურ საფუძველი არ არსებობს (აღნიშნულის თაობაზე მოცემულია ქვემოთ). საყურადღებოა ასევე საგარეო საქმეთა მინისტრის 12/03/2021 01-40 ბრძანების 1-ლი პუნქტის "ზ" ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ცვლილება, რომლის შესაბამისად დიპლომატიური სამსახურის გავლის წესს დაემატა 33[1] მუხლი: დადგინდა, რომ გამოსაცდელი ვადის დასრულების შემდეგ, დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში ან საკონსულო დაწესებულებაში არსებულ ვაკანტურ თანამდებობაზე დასანიშნად და როტაციის წესით სამუშაო მივლინებაში წარსაგზავნად, თანამშრომელი ვალდებულია გაიაროს საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად სავალდებულო სპეციალური სასწავლო პროგრამა და ფლობდეს შესაბამის სერტიფიკატს. თავისთავად ხსენებული გადაწყვეტილება საკონსულო სერტიფიცირების (შესაბამისად კვალიფიკაციის) მნიშვნელობას უსვამს ხაზს, თუმცა, ადმინისტრაციული ორგანო ესეთ საჭიროებას უმაღლეს დიპლომატიურ თანამდებობის/ უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებთან მიმართებით არ აწესებს. ცნობისათვის: ახლად დანიშნული თანამშრომლებისათვის ასეთი ვალდებულების დაკისრება სავარაუდოდ არ გამომდინარეობს შემხვედრი საჭიროებით, რამდენადაც სერტიფიკატის მფლობელი (სავარაუდოდ 1-2 წლიანი სამუშაო სტაჟის მქონე თანამშრომელი) პირი:

- ✓ სამომავლოდ შესაძლოა საერთოდ არ გეგმავდეს საკონსულო სფეროს მიმართულებით კარიერულ ზრდას. ამასთან, დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში მხოლოდ ახლად დანიშნულ თანამშრომლებზე საკონსულო ფუნქციების შესრულებით განსაზღვრული პასუხისმგებლობის თუგინდ

დროებით დაკისრებაზე აქცენტის გაკეთება არამართებული უნდა იყოს;

✓ სერტიფიკატის მიღებიდან 3 წლის განმავლობაში უწყვეტად ექვსი თვის განმავლობაში საკონსულო ფუნქციების (საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში/ საკონსულო დაწესებულებაში) ან/და საკონსულო დეპარტამენტში შესაბამისი პერიოდში უფლებამოსილების განუხორციელებლობის შემთხვევაში სერთიფიკატი უქმდება[5].

ამას გარდა, საგულისხმოა, რომ უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირი/ უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირი არა მხოლოდ კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტის ფლობისგან თავისუფლდება, არამედ სასწავლო პროგრამის გავლისგანაც, რომელიც 4-6 თვის განმავლობაში გრძელდება[6]. შესაბამისად, რიგ დიპლომატიურ თანამდებობის პირებს უფრო მეტი (სავარაუდოდ არამართლზომიერი პოლიტიკის გამო) ძალისხმევა უწევს კარიერული ნაბიჯების დასაგეგმად. დისკრიმინაცია ასევე უნდა გულისხმობდეს არა მხოლოდ ანალოგიურ სიტუაციებში პირთა განსხვავებულად მოპყრობას, არამედ ერთი და იმავე მოყრობის შეთავაზებას (მათ შორის საკონსულო ფუნქციების განხორციელების უფლების მინიჭება) განსხვავებულ სიტუაციებში მყოფთათვის (პირებმა, რომლებმაც ჩააბარეს ხსენებული გამოცდა ან პირები, რომლებიც გამოცდაზე გასვლისგან გათავისუფლებულნი არიან თანამდებობრივი ან წოდებრივი ნიშნის გამო), ამ დროს განსხვავებულია არა თვით მოპყრობა, არამედ მოპყრობის შედეგიც, რომელსაც სხვადასხვაგვარად უნდა აღიქვამდნენ სხვადასხვა ჯგუფებს მიკუთვნებული ადამიანები. ამასთან, საკადრო პოლიტიკის ამ ფორმით დაგეგმვის არაკანონზომიერება/ არამართლზომიერება წარმოჩინდება ქვემოაღნიშნული ცხრილით:

სამართლებრივი აქტებით განსაზღვრული მდგომარეობა	არსებულ მდგომარეობასთან დაკავშირებული ნორმები/ რეგულაციები	უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირების საკითხი (კომენტარი)
დიპლომატიური სამსახურის შესახებ საქათველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად,	დიპლომატიური სამსახურის შესახებ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელს საქართველოს მთავრობის წარდგინებით	დიპლომატიური სამსახუის შესახებ საართველოს კანონის მე-12 მუხლით გათვალისწინებულ თანამდებროვი სტატუსით, საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში/ საკონსულო დაწესებულებაში შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ

[5] საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის 20/07/2018 01-174 ბრძანებთ დამტკიცებული წესის (დანართი 1) მე-17 მუხლის მე-4 პუნქტის "ა" ქვეპუნქტი;

[6] საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის 20/07/2018 01-174 ბრძანებით დამტკიცებული წესის მე-7 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტების თანახმად, „სასწავლო პროგრამის მონაწილე პირი ვალდებულია დაესწროს სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული სასწავლო მოდულების თეორიულ ნაწილში განსაზღვრული საათების არანაკლებ 80 პროცენტს, ხოლო პრაქტიკულ ნაწილში განსაზღვრული საათების არანაკლებ 90 პროცენტს. მე-7 მუხლის მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული დასწრების არქონის შემთხვევაში მონაწილე პირი ამოირიცხება სასწავლო პროგრამის მონაწილეთა სიიდან, რის შესახებაც წერილობით ეცნობება მინისტრს".

უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირებად: მინისტრის პირველი მოადგილის, მინისტრის მოადგილის, სამინისტროს გენერალური დირექტორატის გენერალური დირექტორის, <u>სამინისტროს დეპარტამენტის დირექტორის,</u> საერთაშორისო ორგანიზაციასთან საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელის, საერთაშორისო ორგანიზაციასთან საქართველოს წარმომადგენელის, საგანგებო დავალებათა ელჩის და ევროჯასტში მეკავშირე პროკურორის გარდა, <u>ასევე მიიჩნევა</u> ✓ **საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი;** ✓ **გენერალური კონსული.** უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებს, საგარეო საქმეთა მინისტრის 19/04/2019 01-63 ბრძანებით დამტკიცებული წესის მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, უმაღლესი დიპლომატიური რანგები	თანამდებობაზე ნიშნავს საქართველოს პრეზიდენტი. „დიპლომატიური სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტის თანახმად, საკონსულო დაწესებულების, მათ შორის გენერალური საკონსულოს დაფუძნებაზე გადაწყვეტილებას იღებს მინისტრი. ამავე კანონის 12-14 მუხლებით განისაზღვრება დიპლომატიური თანამდებობები, რომლებიც 22-ე მუხლის გათვალისწინებით, დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელთან, თავდაცვის ატაშესთან, საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენლთან, პოლიციის/ უსაფრთხოების ატაშესთან, მეკავშირე ოფიცერთან, მეკავშირე პროკურორთან ან/და დამხმარესთან ერთად შეიძლება წარგზავნილ იქნენ დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში/ საკონსულო დაწესებულებაში როტაციის წესით. საკონსულო ურთიერთობების შესახებ ვენის კონვენციის 1-ლი მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, "საკონსულოს თანამდებობის პირი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, მათ შორის საკონსულო დაწესებულებების მეთაურს, რომელსაც დავალებული აქვს, როგორც ასეთმა, შეასრულოს საკონსულო ფუნქციები. საკონსულო საქმიანობის შესახებ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, საკონსულო თანამდებობის პირი საკონსულო საქმიანობის განხორციელებისას ექვემდებარება სამინისტროს და საკონსულო დეპარტამენტს. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის 20/06/2014 01-111 ბრძანებით დამტკიცებული ტიპობრივი დებულების მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, საკონსულო თანამდებობის პირის საქმიანობაზე <u>ადმინისტრაციულ ზედამხედველობას ახორციელებს წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი</u>, ხოლო საკონსულო საქმიანობის განხორციელებისას <u>ექვემდებარება</u>	დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი (საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი) და საკონსულო დაწესებულების კლასით გენერალური საკონსულოს ხელმძღვანელი (გენერალური კონსული). შესაბამისად, გრძელვადიანი სამუშაო როტაციის ფარგლებში, პრაქტიკულად საკონსულო ფუნციები შეიძლება განახორციელოს ზემოხსენებულმა უმაღლესმა დიპლომატიურმა თანამდებობის პირებმაც. გამომდინარე იქიდანაც, რომ დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი პოლიტიკური მიზანშეწონილობის გათვალისწინებით საქართველოს მთავრობის წარდგინებით თანამდებობაზე ნიშნავს საქართველოს პრეზიდენტი, მისთვის საკონსულო სფეროში ცოდნა და აღნიშნულის დამადასტურებელი დოკუმენტის (სერტიფიკატი) ფლობა აქტუალობას კარგავს. საკონსულო ფუნქციები მინისტრის გადაწყვეტილებით (ბრძანებით) ცალკეულად შეიძლება დაეკისროს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელს (ელჩი) მისი დანიშვნის შემდგომ, თუ საკადრო სიმწირის ან/და სხვა გამოწვევის გათვალისწინებით აღნიშნულის საჭიროება დადგა. 20/06/2014 01-111 და 09/07/2013 158 ბრძანებების გათვალისწინებით, ასევე, საკონსულო საქმიანობის შესახებ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის მე-4 პუნქტიდან გამომდინარე, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ საკონსულო საქმიანობის განხორციელებისას საკონსულო თანამდებობის პირი არ ექვემდებარება (არ იგულისხმება ადმინისტრაციული კუთხით) საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს. შესაბამისად, თუ საკონსულო ფუნქციების განხორციელებაში, ელჩს არანაირი როლი არ აკისრია (თუ დამატებით ასეთი უფლებამოსილება არ დაეკისრება), საკადრო პოლიტიკის გადაწყვეტილებით გამოწვეული სიმწვავე, მისი დანიშვნის მომენტისათვის დღის წესრიგში (საკანონმდებლო აქტით) არ დგას. ხოლო სერტიფიკატის ფლობის პირობებსა და საკონსულო თანამდებობის პირის არყოფნის შემთხვევაში, საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს, მსგავსად სხვა დიპლომატიურ თანამდებობაზე მყოფი პირებისა, <u>საკონსულო უფლებამოსილება[7] უნდა დაეკისროს</u>

[7] **„საკონსულო ურთიერთობების შესახებ" ვენის კონვენციის მე-5 მუხლით** ასევე გათვალისწინებულია შემდეგი ფუნქციები - საკუთარი მოქალაქეების და ფიზიკური პირების ინტერესების დაცვა, მათვის დახმარების და ხელშეწყობის უზრუნველყოფა, ასევე, გარდაცვალების გამო მემკვიდრეობითობის საკითხში მოქალაქეთა ინტერესების დაცვა, არასრულწლოვანი და სხვა პირების ინტერესების დაცვა, რომლებიც სრულად ქმედუნარიანი არ არიან, განსაკუთრებით მაშინ, როცა საჭიროა ასეთი პირებისათვის მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესება, ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს სასამართლო და სხვა დაწესებულებებში შესაბამისი წარმომადგენლობის უზრუნველყოფა. **„საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონის 13-ე მუხლის შესაბამისად,** სამართლებრივი

შეიძლება მიენიჭოთ მხოლოდ უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირებს. მინისტრის 19/04/2019 01-63 ბრძანებით დამტკიცებული წესის მე-7 მუხლის "ა" პუნქტის შესაბამისად, უმაღლესი დიპლომატიური რანგებია საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი და საგანგებო და სრულუფლებიანი დესპანი, რომლის მინიჭება ხდება სამუდამოდ (წესის მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტი).	სამინისტროს და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს საკონსულო დეპარტამენტს. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის 09/07/2013 158 ბრძანებით დამტკიცებული ტიპობრივი დებულების მე-8 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, გენერალური საკონსულო უფლებამოსილია განახორციელოს საკონსულო საქმიანობა და ამ კუთხით იყოს აღჭურვილი ყველა იმ საკონსულო ფუნქციით რაც გათვალისწინებულია „საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონით და „საკონსულო ურთიერთობების შესახებ" ვენის 1963 წლის 24 აპრილის კონვენციით. „საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტების საკონსულო საქმიანობის შესახებ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტები. საკონსულო თანამდებობის პირის არყოფნის შემთხვევაში, მინისტრის გადაწყვეტილებით, მის მოვალეობას დროებით ასრულებს საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულების საშტატო ნუსხით გათვალისწინებული თანამდებობის პირი, მათ შორის, დიპლომატიური	„საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტების მოთხოვნათა გათვალისწინებით[8]. საგულისხმოა, რომ საგარეო საქმეთა მინისტრის 09/07/2013 158 ბრძანებით დამტკიცებული ტიპობრივი დებულების შესაბამისად, საკონსულო დაწესებულებებს, კლასით საკონსულო, ვიცე-საკონსულო და საკონსულო სააგენტო არ არის უფლებამოსილი განახორციელოს საკონსულო ოლქის ფარგლებში სავაჭრო, ეკონომიკურ, კულტურულ, სამეცნიერო, ტრანსპორტის, ტურიზმისა და სამართლებრივ სფეროებში თანამშრომლობის ხელშეწყობასთან დაკავშირებული უფლებამოსილებები. ლოგიკურია, რომ საქართველოს მოქალაქეთა უფლებების და კანონიერი ინტერესების დაცვის მიზნით მათ მოეთხოვებოდეთ საკონსულო სერტიფიკატის ფლობა. თუმცა, დანიშვნის მიზნებიდან გამომდინარე მისი აღებისგან სრულად თავისუფლდება გენერალური კონსულები, მიუხედავად იმისა, რომ ხშირ შემთხვევებში, ისინი მსგავსად საკონსულო დაწესებულების სხვა საკონსულო თანამდებობის პირებისა ახორციელებენ საქართველოს მოქალაქეთა უფლებების და კანონიერი ინტერესების ხელშემწყობ საკონსულო ფუნქციებს. შესაბამისად, საქართველოს მოქალაქეთა დახმარება და დაცვა, მიუხედავად მისი სირთულისა და სერტიფიკატის არფლობისა, მოცემული საკანონმდებლო ნორმის გათვალისწინებით სრულყოფილად ეკისრებათ საქართველოს გენერალურ კონსულებს. მართალია გენერალური კონსული ასევე დატვირთული იყოს არა მხოლოდ მოქალაქეთა სამართლებრივი დაცვით,

დაცვით გათვალისწინებული ფუნქციები ასევე მოიცავს ქმედებებს ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს სამართალდამცავ და მართლმსაჯულების ორგანოებთან, ასევე ადმინისტრაციულ ორგანოებთან და კერძო სამართლის სუბიექტებთან ურთიერთობის (მათ შორის წარმომადგენლობითს) დროს, სამართალდამცავ და მართლმსაჯულების ორგანოებთან წარმომადგენლობის განხორციელებისას თვალყური დევნება, რათა ბრალდებული უზრუნველყოფილი იყოს წარმომადგენლის და, საჭიროების შემთხვევაში, თარჯიმნის მომსახურებით. დაკავებულის მდგომარეობასა და განთავსების პირობების ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს კანონმდებლობითა და საერთაშორისო სტანდარტებით გათვალისწინებულ ნორმებთან შესაბამისობაში დარწმუნება (შესაბამისად მონიტორინგის განხორციელება), მეურვის ან მზრუნველის დანიშვნასთან დაკავშირებული ქმედებების განხორციელება, საქართველოს გარდაცვლილი მოქალაქის დარჩენილი ქონების დაცვის უზრუნველყოფა, კრიზისული მდგომარეობის დროს, რომელიც შესაძლოა დაკავშირებული იყოს ბუნებრივ ან ტექნოგენურ კატასტროფასთან, საომარ ან საგანგებო მდგომარეობასთან, სანიტარიული, ფიტოსანიტარიული ან ვეტერინარული მდგომარეობის გართულებასთან დახმარების და დაცვის გაწევა.

[8] ელჩს თუ არ გააჩნია უფლებამოსილება საკონსულო ფუნქციების შესრულების დროს დაიქვემდებაროს და კოოპდინაცია გაუწიოს საკონსულო თანამდებობის პირს, არაგონივრული უნდა იყოს შესაბამისი გამოწვევის დროს ყველა საკონსულო ფუნქციის, მათ შორის განსაკუთრებული სირთულის და საპასუხისმგებლო ქმედებების დაკისრება.

	წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი. გათვალისწინებით, სხვა საკონსულო თანამდებობის პირის არარსებობის შემთხვევაში შეიძლება მინისტრის გადაწყვეტილებით შეიზღუდოს ზოგიერთი საკონსულო ფუნქციის შესრულება. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის 20/07/2018 01-174 ბრძანებთ დამტკიცებული წესის 21 (დანართი 1) მე-4 მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, საკონსულო თანამდებობის პირის დასანიშნად სავალდებულო სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლის დამადასტურებელი სპეციალური სასერტიფიკატო გამოცდა ტარდება წელიწადში ორჯერ - სასწავლო პროგრამის დასრულებისთანავე და ექსტერნად. წესის მე-4 მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულია ექსტერნად დამატებითი გამოცდის ჩატარების შესაძლებლობაც. "საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ	არამედ აღჭურვილია ვენის კონვენციის ქვემოაღნიშნული ფუნქციებითაც, თუმცა, ამ მიზანშეწონილობით შერჩეული პირის ამდაგვარი ფორმით საკადრო გადაწყვეტილება აზიანებს საქართველოს ფიზიკურ პირთა ინტერესებს (რისკის ქვეშ დადგეს საქართველოს მოქალაქეთა კვალიფიციური მომსახურება/ უფლებების რეალიზაცია) და დისკრიმინაციულს ხდის ადამიანური რესურსების მართვის პროცესს. შესაძლებელია დგებოდეს საკონსულო სერტიფიცირების გარეშე საკონსულო თანამდებობის პირის დანიშვნის საჭიროება. შესაბამისად, მსგავსად საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩისა, და სერტიფიკატის არმფლობელ სხვა დიპლომატიური თანამდებობის პირებისა, საკონსულო უფლებამოსილება შეზღუდულად უნდა ეკისრებოდეს. ხოლო იქ სადაც საქართველოს მოქალაქეთა მაღალი კონცენტრაციიდან გამომდინარე გამოწვევაც შესატყვისია[9], უნდა მოეთხოვებოდეთ სერტიფიკატების ფლობა: ✓ ხელი შეუწყოს წარმდგენ სახელმწიფოს და ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს სავაჭრო, ეკონომიკურ, კულტურულ და სამეცნიერო ურთიერთობას, აგრეთვე მათი მეგობრობის განვითარებას სხვა გზებით, ამ კონვენციის

[9] უნდა აღინიშნოს, რომ საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელი - გენერალური კონსული, როგორც წესი მნიშვნელოვნად დატვირთულია ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა საკონსულო მომსახურებით და სამართლებრივი დაცვით, რასაც საქართველოს მოქალაქეთა მაღალი კონეცნტრაციაც განაპირობებს. აღნიშნული გარემოება გარდა საქართველოს მოქალაქეთა მიერ მომსახურების/ დაცვის დიდი მოთხოვნისა, განპირობებულია საკონსულო დაწესებულებაში შექმნილი საშტატო რიცხოვნობის სიმცირით (საკონსულო დაწესებულებები, როგორც წესი არ აღემატება 2-3 საკონსულო თანამდებობის პირს), რითაც კიდევ უფრო მეტად რთულდება საკონსულო ფუნქციების განმახორციელებელი პირის შვებულებით სარგებლობს, მივლინების ან/და სათანადო ცოდნით აღჭურვილი პირით მომსახურების გაწევა. მოცემულ ვითარებაში მნიშვნელოვნად იზრდება საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელის როლი საქართველოს მოქალაქეთა უფლებების და კანონიერი ინტერესების დაცვის პროცესში, თუმცა საკონსულო სერტიფიკატის, როგორც შესაბამისი ცოდნის დამადასტურებელი დოკუმენტის ფლობის გარეშე მის მიერ განხორციელებული ქმედებები ვფიქრობ, რომ არაეფექტიანი უნდა იყოს. სათუოა შესაბამისი ცოდნის გარეშე (რაც საკონსულო სერტიფიკატის ფლობით უნდა დადასტურდეს) საკონსულო დაწესებულებაში გენერალური კონსულის მიერ კოორდინაციის გაწევა/ დავალებების მიცემა/ მონიტორინგის ხარისხიც. ჩემს ხელთ არსებული ინფორმაციით საქართველოს გენერალური კონსულის გარდა მხოლოდ ერთი საკონსულო თანამდებობის პირი გვხვდება - სან ფრანცისკოში, ფრანკფურტში, ბარსელონაში, ბარში, განჯაში, ტრაპიზონში და შტუტგარტში, ხოლო ნიუ-იორკში, სალონიკსა და ოდესაში საქართველოს საკონსულო დაწესებულებები სამი-სამი საკონსულო თანამდებობის პირით არის დაკომპლექტებული. დონეცკში (ადგილსამყოფელი ქ. კიევი) საშტატო ნუსხით გათვალისწინებული მდგომარეობის თაობაზე ინფორმაცია უცნობია.

	საკონსულო მოსამსახურეს (ხელშეკრულებით სამუშაოდ მიღებული პირი) გააჩნია საკონსულო თანამდებობის პირთათვის მხოლოდ ადმინისტრაციული-ტექნიკური მომსახურების გაწევის უფლებამოსილება, რაც ცალსახად გამორიცხავს საქმის განხილვა-გადაწყვეტაში ჩართვის შესაძლებლობას.	დებულებათა შესაბამისად; ✓ ყოველგვარი კანონიერი გზებით გაერკვეს ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს სავაჭრო, ეკონომიკური, კულტურული და სამეცნიერო ცხოვრების პირობებში და ამბებში, გააცნოს ისინი წარმდგენი სახელმწიფოს მთავრობას და მიაწოდოს ცნობები დაინტერესებულ პირებს. **უმაღლესი დიპლომატიური თანამდებობის პირების საკითხი (კომენტარი)** ათწლეულობის განმავლობაში საგარეო საქმეთა სამინისტროში დეპარტამენტის დირექტორებად (სტრუქტურული ქვედანაყოფის ხელმძღვანელები) ან/და დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელებად დანიშნულ პირთა რაოდენობა სავარაუდოდ 100-ს აჭარბებს (მაშინ როდესაც ძალმოსილი სერტიფიკატების მფლობელი სავარაუდოდ ამდენი პირი არ იქნება და ალბათ არც 100-ზე მეტი საკონსულ ფუნქციების განმახორციელებელ პირთა თანამდებობრივი პოზიციაა გათვალისწინებული საზღვარგარეთ). ამასთან, გასათვალისწინებელია ისიც, რომ მათი კარიერული საფეხურების განმავლობაში, საკონსულო ფუნქციებთან შეხება საერთოდ არ ჰქონიათ (ან/და რომც ჰქონოდათ არ არსებობს განმასხვავებელი გარემოებების დაწესების მიზეზი. ყოფილ საკონსულო თანამდებობის პირებს, რომელთაც სერტიფიკატები შესაბამისი უფლებამოსილების განუხორციელებლობის გამო გაუქმდათ, საჭიროებისამებრ მაინც აბარებენ გამოცდას). ამასთან, საქართველოს დიპლომატიურ სამსახურში არსებული „კონკურენციის“ გათვალისწინებით, რასაც ასევე განაპირობებს საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობაში საშტატო რიცხოვნობის სიმწირე, მათ გადაწყვიტონ საქმიანობის გაგრძელება არა იმ სფეროში, რომელსაც წლების განმავლობაში ემსახურებიან (კულტურა, ეკონომიკა, საერთაშორისო ორგანიზაციებში ინტეგრაცია და ა.შ.), არამედ მათვის უცხო საკონსულო სფეროში (დაინიშნონ რა, როგორც გენერალურ კონსულებად, კონსულებად, ვიცე-კონსულებად ან/და საკონსულო ფუნქციებით აღჭურვილ - დესპანებად, უფროს მრჩევლებად,

		მრჩევლებად, პირველ მდივნებად და ა.შ.). ის პირები, რომელთაც არც შესაბამისი კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტის გარდა არ გააჩნიათ საკონსულო სფეროში დაგროვილი გამოცდილება საქმიანობას, ვფიქრობ, რომ უნდა იმოქმედოს საქართველოს ფიზიკურ პირთა უფლებების რეალიზაციის ხარისხზეც. ასეთ შემთხვევაში ასევე იქმნება არაჯანსაღი კონკურენცია (ყოველგვარი დამატებითი ბერკეტების გარეშე შეუძლიათ საკონსულო სფეროში კარიერის დაგეგმვა), რაც წინააღმდეგობაში სავარაუდოდ უნდა მოდიოდეს "საჯარო სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-8 და მე-11 მუხლებთან. აღნიშნული საგამონაკლისო გარემოების დაწესების არანაირი გონივრული საფუძველი არ არსებობს. უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებს, საკონსულო სფეროში თავისი კარიერის დაგეგმვის პარალელურად, თავისუფლად შეუძლიათ მოიპოვონ სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული სერტიფიკატი და ჩადგნენ თანაბარ პირობებში სხვა სერტიფიკატის მფლობელ პირებთან.

სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ საერთაშორისო პაქტის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, მისი მონაწილე თითოეული სახელმწიფო კისრულობს ვალდებულებას მიიღოს ისეთი საკანონმდებლო ან სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფს წინამდებარე პაქტით აღიარებული უფლებების, მათ შორის პაქტის 25-ე მუხლის[10] განხორციელებას. ამასთან, მხედველობაში არის მისაღები საგარეო საქმეთა სამინისტროს 01/2259 22/01/2019 წერილი, სადაც შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულს აღნიშნული აქვს შემდეგი: „გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ საქართველოს პარლამენტი არის ქვეყნის უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანო, რომელიც ახორციელებს საკანონმდებლო ხელისუფლებას, განსაზღვრავს ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს, კონსტიტუციით დადგენილ ფარგლებში. კონტროლს უწევს მთავრობის საქმიანობას და ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს, ხოლო საშინაო

[10] მუხლი 25. თითოეულ მოქალაქეს მე-2 მუხლში ნახსენები რაიმე დისკრიმინაციისა და დაუსაბუთებელ შეზღუდვების გარეშე უნდა ჰქონდეს უფლება და შესაძლებლობა: a) მონაწილეობდეს სახელმწიფო საქმეთა წარმოებაში, როგორც უშუალოდ, ისე თავისუფლად არჩეული წარმომადგენლების საშუალებით. b) მისცეს ხმა და არჩეულ იქნას საყოველთაო პერიოდულ არჩევნებში, რომლებიც წარმოებს საყოველთაო და თანასწორი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით და უზრუნველყოფს ამომრჩევლების სურვილის გამოვლინებას. c) თავის ქვეყანაში თანასწორ პირობებში შეეძლოს სახელმწიფოს სამსახურში შესვლა.

პოლიტიკის განხორციელებას უზრუნველყოფს საქართველოს მთავრობა". ჩემს ხელთ არსებული ინფორმაციით, მოცემული საკითხის გადაუწყვეტლობამ, განგრძობითი გახადა საკონსულო თანამდებობის პირებად, მათ შორის გენერალურ კონსულებად კანონშეუსაბამოდ დანიშვნის პროცესი. სამწუხაროდ, არც სახალხო დამცველის აპარატს განუხორციელებია დისკრიმინაციის საწინააღმდეგო შემხვედრი ნაბიჯები, თუგინდ უფლებამოსილი ორგანოსათვის შესაბამისი წინადადებით მიმართვის გზით. სანაცვლოდ, მოცემული არამართლზომიერი საკანონმდებლო რეგულაციით შესაძლებელია ისარგებლეს საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელებად დანიშნულმა პირებმა ან უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებმა საკონსულო თანამდებობის პირებად - კონსულებად და ვიცე-კონსულებად დანიშვნით (შესაძლოა 01/2259 22/01/2019 წერილის ავტორმაც). საყურადღებოა ისიც, რომ ის ქვეყნები, რომლებიც აწესებენ დამატებით მოთხოვნებს საკონსულო კვალიფიკაციასთან მიმართებით, აღარ განარჩევენ პირებს მათი თანამდებობის ან წოდებრივი ნიშნის მიხედვით. საყურადღებოა ეროვნული კანონმდებლობაც, "დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-4 მუხლი, რომლის თანახმად დისკრიმინაციის აღმოსაფხვრელად ნებისმიერი დაწესებულება ვალდებულია:

- თავისი საქმიანობა, აგრეთვე სამართლებრივი აქტები და შიდა რეგულაციები, თუ ისინი არსებობს, შეუსაბამოს ამ კანონს და სხვა ანტი დისკრიმინაციულ კანონმდებლობას;
- სავარაუდო დისკრიმინაციის ნებისმიერ ფაქტზე სწრაფი და ეფექტური რეაგირება მოახდინოს.

საქართველოს ხელისუფლებამ საჯარო მმართველობის რეფორმირების მნიშვნელობა აღიარა საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ხელმოწერასთან ერთად, რომლის თანახმად, ქვეყანამ უნდა განახორციელოს სიღრმისეული რეფორმები საჯარო მმართველობისა და საჯარო სამსახურის მიმართულებით. საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობა/ საკონსულო დაწესებულება ერთადერთი სახელმწიფო ინსტიტუტია საზღვარგარეთ, რომელსაც ხელეწიფება ადგილზე საქართველოს მოქალაქეთა კანონიერი უფლებების და ინტერესების დაცვა. საკითხის შესატყვისი ფორმით გადაუწყვეტელობა აფერხებს საქართველოს კონსტიტუციის 32-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის სათანადოდ შესრულების პროცესს (საქართველო მფარველობს თავის მოქალაქეს განურჩევლად მისი ადგილსამყოფელისა). ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, მიზანშეწონილია „საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანა, რომლის შესაბამისად - საგამონაკლისო წესით, შეზღუდული ფორმით, საკონსულო თანამდებობის პირად დანიშვნა შესაძლებელი გახდება მხოლოდ საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელის (კლასით გენერალური საკონსულო) შემთხვევაში, რამდენდაც მისი თანამდებობრივი სტატუსი - „საკონსულო ურთიერთობების შესახებ" ვენის კონვენციის შესაბამისად - წარმოადგენს საკონსულო თანამდებობის პირს (მისი უფლებამოსილების ფარგლები მისი დანიშვნის მომენტიდან არის

მიზანშეწონილი, რომ განისაზღვროს[11]). ხოლო საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩებზე, ისევე როგორც უმაღლესი დიპლომატიური რანგის მქონე პირებზე, საკონსულო ფუნქციების სრულფასოვანი ფორმით განსახორციელებლად, საკონსულო სერტიფიკატის ფლობა სავალდებულო გახდება. ზემოხსენებულის შესაბამისად, უნდა დარედაქტირდეს „საკონსულო საქმიანობის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის მე-3 პუნქტი. მაგალითად ქვემოაღნიშნული ფორმით[12]:

> „სპეციალური სასწავლო პროგრამის გავლის მოთხოვნა არ ვრცელდება საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელთან მიმართებით (კლასით გენერალური საკონსულო), ამ კანონით და სხვა შესაბამისი სამართლებრივი აქტებით განსაზღვრული შეზღუდული საკონსულო ფუნქციების ფარგლებში".

❖ **კანონპროექტის მიზანი:** კანონის პროექტის მიზანია საკონსულო ფუნქციების დაკისრებაზე თანასწორი პირობების და მოთხოვნების განსაზღვრა.

❖ **კანონის პროექტის ძირითადი არსი:** კანონპროექტის თანახმად, ცვლილება შედის კანონის მე-8 მუხლის მე-3 პუნქტში, რომლის შესაბამისად - სერტიფიკატის არფლობის პირობებში მხოლოდ საკონსულო დაწესებულების ხელმძღვანელი (კლასით გენერალური საკონსულო), შეიძლება დაინიშნოს, როგორც საკონსულო თანამდებობის პირად/ საკონსულო ფუნქციების შეზღუდული ფორმით განხორციელების პირობით.

❖ **საკანონმდებლო წინადადების ავტორი:**

საქართველოს მოქალაქე **ნიკოლოზ ნიკოლაძე,** პირადი ნომერი [redacted]
მცხ.: [redacted] საფოსტო ინდექსი [redacted]
ელ. ფოსტა: [redacted] მობ.: [redacted]

02/01/2023

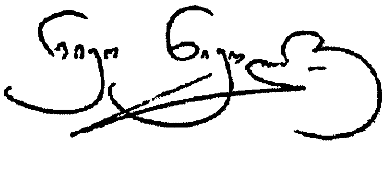

---

11 ვენის კონვენცია არ აკონკრეტებს გენერალური კონსულის, კონსულის თუ ვიცე-კონსულის უფლებამოსილების ფარგლებს (მათ შორის გასათვალისწინებელია საელჩოების შემთხვევაში).
12 თანასწორობა უნდა ნიშნავდეს შესაძლებლობების თანასწორ უზრუნველყოფას, რაც ადამიანებს მისცემს ამა თუ იმ სფეროში თვითრეალიზაციის საშუალება. თანასწორობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა სახელმწიფოში დემოკრატიული მმართველობის საფუძველი უნდა იყოს

Issuer:	Riigikogu
Type:	act
In force from:	01.05.2018
In force until:	14.03.2019
Translation published:	26.04.2018

Consular Act[1]

Passed 20.05.2009
RT I 2009, 29, 175
Entry into force 01.07.2009

Amended by the following acts

Passed	Published	Entry into force
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
25.11.2010	RT I, 09.12.2010, 1	01.01.2011
08.12.2010	RT I, 21.12.2010, 4	01.01.2011
05.12.2012	RT I, 19.12.2012, 3	01.01.2013
26.09.2013	RT I, 09.10.2013, 1	28.10.2013
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, on the basis of subsection 107^3 (4) of the Government of the Republic Act the official titles of the ministers have been replaced from the redaction in force from 1 July 2014.
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016
12.04.2018	RT I, 21.04.2018, 3	01.05.2018

Chapter 1
GENERAL PROVISIONS

§ 1. Scope of application of Act

(1) This Act regulates:
1) protection of the interests and rights of the Estonian state, Estonian citizens and Estonian legal persons in foreign states;
2) provision of consular services and consular assistance to aliens and citizens of foreign states;
3) the functions and operation principles of consular posts;
4) the status of consular officers and honorary consuls and their rights and obligations upon provision of consular services and consular assistance.

(2) For the purposes of this Act, an alien is a person who holds a valid residence permit or has permanent right of residence in Estonia and to whom an Estonian alien's passport has been issued pursuant to the Identity Documents Act.

(3) For the purposes of this Act, a citizen of a foreign state is a person who is not an Estonian citizen or an alien.

(4) The Administrative Procedure Act applies to administrative proceedings prescribed in this Act, taking account of the specifications provided for in this Act.

(5) Consular relations shall be established and organised on the basis of:
1) this Act and other Estonian legislation;
2) the Vienna Convention on Consular Relations, the generally recognised principles and provisions of international law and the international custom and practice;
3) international obligations of Estonia.

§ 2. Consular posts and performance of consular functions

(1) A consular post shall perform consular functions according to article 5 of the Vienna Convention on Consular Relations and in accordance with the legislation of Estonia and the receiving state.

(2) Consular posts are consulates general, consulates or vice-consulates.

(3) A consular post directed by an honorary consul is not a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs. If necessary, the consular post directed by the honorary consul may be specified as an honorary consulate general, honorary consulate or honorary vice-consulate.

(4) Consular posts shall be opened and closed by the Ministry of Foreign Affairs.

(5) Structural units of the Ministry of Foreign Affairs located in Estonia shall perform consular functions to the extent prescribed by this Act.

(6) The embassies and special missions of the Republic of Estonia shall perform consular functions according to the statutes established by the minister responsible for the area..

§ 3. Consular district

(1) A consular district is the territory or an administrative unit of the receiving state which is assigned to a consular post by the minister responsible for the area with the consent of the receiving state.

(2) A consular district of an embassy and a special mission of the Republic of Estonia is the territory of the receiving state. A state which, in addition to the embassy of the Republic of Estonia, also has a consular post which is a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs, the consular district of the embassy is limited to an area which is outside of the consular district of the consular post.

(3) In extraordinary circumstances, a representation may perform consular functions outside of the consular district with the consent of the ministry of foreign affairs of the corresponding state.

(4) A representation may perform consular functions in a foreign state which does not have a representation of the Republic of Estonia with the consent of the ministries of foreign affairs of the corresponding states.

§ 4. Co-ordination of activities of consular post

(1) A consular post which is a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs shall co-ordinate its activities with the embassy of the Republic of Estonia in the receiving state. If there is no embassy of the Republic of Estonia in the receiving state, the consular post shall co-ordinate its activities with the structural units of the Ministry of Foreign Affairs located in Estonia.

(2) A consular post directed by an honorary consul shall co-ordinate its activities with the representation of the Republic of Estonia in the receiving state. If there is no representation of the Republic of Estonia in the receiving state, the consular post directed by an honorary consul shall co-ordinate its activities with the structural units of the Ministry of Foreign Affairs located in Estonia.

§ 5. Insignia of consular posts

A consular post shall use the national flag of the Republic of Estonia, the sign with the grand national coat of arms of Estonia to indicate the location of the consular post and the seal bearing the national coat of arms of Estonia.

§ 6. Head of consular post

(1) A consular post which is a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs is directed by a consul general, consul or the vice-consul. A consular post which is not a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs is directed by an honorary consul general, honorary consul or the honorary vice-consul.

(2) The minister responsible for the area shall appoint a consul general, consul or vice-consul as the head of a consular post and recall them in accordance with the Foreign Service Act and the Vienna Convention on Consular Relations.

(3) The minister responsible for the area shall appoint an honorary consul general, honorary consul or honorary vice-consul as the head of a consular post and terminate his or her authority in a accordance with this Act.

§ 7. Letters patent of consul

(1) The letters patent of a consul are a consular commission issued by the minister responsible for the area which certifies appointment of the head of a consular post which is a structural unit of the Ministry of Foreign Affairs to office or appointment of an honorary consul.

(2) The letters patent of a consul shall be issued to the head of a consular post after his or her appointment to office or to an honorary consul after his or her appointment.

(3) The letters patent of a consul shall set out the person's name, the category and class of his or her position and the consular district and seat of the consular post or honorary consul subordinate to him or her.

(4) The format of the letters patent of a consul and the procedure for the issue thereof shall be established by a regulation of the minister responsible for the area.

§ 8. Authorisation

The Ministry of Foreign Affairs shall apply for an authorisation (exequatur) specified in Article 12 of the Vienna Convention on Consular Relations to be issued to the head of the consular post from the receiving state.

§ 8^1. Liability

(1) The State Liability Act shall be applied with regard to the damage created upon exercise of consular functions by consular officers and honorary consuls. The application for compensation for damage caused by a consular officer or honorary consul shall be submitted to the Ministry of Foreign Affairs.
[RT I, 21.12.2010, 4 - entry into force 01.01.2011]

Chapter 2
CONSULAR OFFICER

§ 9. Consular officer

(1) A consular officer is a public servant employed in a diplomatic post who has acquired the qualification or special qualification of a consular officer and whom the secretary general has authorised to perform consular functions.

(2) A public servant employed in a diplomatic post who has undergone the theoretical part of the training for consular officers but who has not acquired the qualification or special qualification of a consular officer, may perform the consular functions specified in this Act during work practice under the supervision of a consular officer. The specified public servant has the rights granted and the obligations assigned to consular officers in Chapters 2, 4 and 5 of this Act.

(3) A public servant employed in a diplomatic post in a representation who has not acquired the qualification or special qualification of a consular officer may, in exceptional cases, provide consular assistance according to Chapter 5 of this Act if there is no consular officer in the representation and the secretary general has authorised the person to provide assistance. The specified public servant shall receive consent for the provision of consular assistance from the consular department of the Ministry of Foreign Affairs.

§ 10. Qualification and special qualification of consular officer

(1) The qualification and special qualification of a consular officer is a set of knowledge, skills, experience, values and attitudes necessary for the provision of consular services and consular assistance.

(2) The prerequisites for acquisition of the qualification of a consular officer are the knowledge of international agreements regulating consular relations and legislation in the consular field and skills and knowledge regarding provision of consular assistance and consular services in accordance with this Act.

(3) In addition to that specified in the previous subsection, completion of higher education in law is also a prerequisite for the acquisition of the special qualification of a consular officer.

(4) The qualification and special qualification of a consular officer shall be acquired by corresponding training and passing an examination.

§ 11. Training of consular officers

(1) The training of a consular officer shall be carried out on the basis of a curriculum approved by the secretary general of the Ministry of Foreign Affairs and it shall consist of a theoretical part and practical training at a representation. The purpose of training of a consular officer is the acquisition of knowledge and skills necessary in order to acquire the qualification or special qualification of a consular officer.

(2) The procedure for the organisation of training and examinations for consular officers, the procedure for the grant of the qualification or special qualification of a consular officer and the format of certificates regarding the qualification or special qualification shall be established by a regulation of the minister responsible for the area.

§ 12. Registration of consular services and consular assistance

The acts performed by a consular officer upon provision of consular services and consular assistance shall be registered in the register of acts. The register of consular acts shall be maintained as a digital database. The database shall be established and the procedure for the maintenance thereof shall be established by a regulation of the minister responsible for the area.

§ 13. Supervisory control

The minister responsible for the area shall exercise supervisory control over the administrative acts issued upon provision of consular services and consular assistance and the lawfulness of consular acts or shall assign this duty to the secretary general of the Ministry of Foreign Affairs.

§ 14. Archival processing

Records created or received by a consular officer in the course of performance of consular functions shall be preserved in accordance with the Archives Act.

Chapter 3
HONORARY CONSUL

§ 15. Honorary consul and his or her competence

(1) An honorary consul is an official performing consular functions within the limits of his or her competence who is appointed by the minister responsible for the area for a specified or an unspecified term. The minister responsible for the area shall determine the competence of each honorary consul by a directive.
[RT I, 21.12.2010, 4 - entry into force 01.01.2011]

(2) Within the meaning of this Act, an honorary consul general and an honorary vice-consul are also deemed to be honorary consuls.

(3) An honorary consul may be the citizen of a foreign state.

(4) An honorary consul is not in foreign service.

(5) Without the permission of the minister responsible for the area, an honorary consul shall not perform the duties of the honorary consul of another state.

(6) An honorary consul shall take the following written oath of office: „ *Tõotan kohusetundlikult ja Eesti seadusi järgides täpselt täita ülesandeid, milleks mulle usaldatud amet mind kohustab.*“ [I swear to perform the functions which the office entrusted to me requires in a conscientious and accurate manner in adherence with the Estonian legislation.]

(7) An honorary consul shall not receive remuneration from the Estonian state for the performance of his or her duties.

§ 16. Organisation of activities of honorary consul

A list of documents submitted upon applying for the position of honorary consul and the procedure for nomination as a candidate for honorary consul, appointment as an honorary consul, appointment of an honorary consul as the head of a consular post and for the termination of his or her authority shall be established by a regulation of the minister responsible for the area.

§ 17. Requirements for candidates for honorary consul

(1) A candidate for honorary consul (hereinafter candidate) may be a person of good reputation who is a well-known social, economic or cultural figure or well-known in any other area of activity in the receiving state and who is able to perform consular functions and, if necessary, to direct a consular post.

(2) A candidate shall not be in state public service, with the exception of academic work at an educational or research institution.

§ 18. Consular functions of honorary consul and performance of these functions

(1) An honorary consul shall perform consular functions according to this Act and the Vienna Convention on Consular Relations to the extent determined by the minister responsible for the area according to the instructions